

«És una broma macabra»

Entrevista amb el nét de M. Thous

«Em sembla una broma macabra que siguen justament les forces que el perseguiren i el destrossaren, en tots els aspectes, les que ara reivindiquen l'esperit i l'obra del meu avi, Maximilià Thous. Quan acabà la guerra, li llevaren el càrrec a l'Ajuntament de València, després d'una depuració política, li embargaren els drets d'autor i el sotmeteren a tota mena de rigors. Si, després d'haver conegut la postguerra, amb tota la persecució dels valors valencians, Maximilià Thous hagués viscut i hagués d'escriure, ara, un himne per a aquesta 'autonomia' —malgrat tot—, estic segur que hauria fet una lletra ben distinta.»

Albert Thous, cinquanta-tres anys, net de Maximilià Thous i Orts, fill del poeta Maximilià Thous i Llorenç, és un testimoni excepcional sobre els últims anys de vida del seu avi —que morí a València el 1947—. Empresonat el seu pare —que fou membre del Partit Valencianista d'Esquerra—, Albert visqué dia per dia els esforços del seu avi per a traure la família dels greus problemes que patien i recollí les seues opinions. Posteriorment, Albert Thous jugà un bon paper en el desvetlament de noves promocions nacionalistes al País Valencià, abans del 1961, en què marxà a Suïssa.

«El meu avi, l'afalagava, sens dubte, l'èxit que l'*Himno* tingué (en tota la

documentació que en conserva, se l'anomena «de la Exposición» o «a València»; mai «de València»). Però, de fet, ell havia escrit una lletra eventual.

L'encarregat d'escriure-la era Teodor Llorente.

Thous es limità a fer un text perquè Serrano pogués compondre'n la música, mentre Llorente feia els versos. Per a facilitar les coses, em sembla, seguí

punt per punt els conceptes que Llorente havia exposat en el seu Discurs d'Elx.

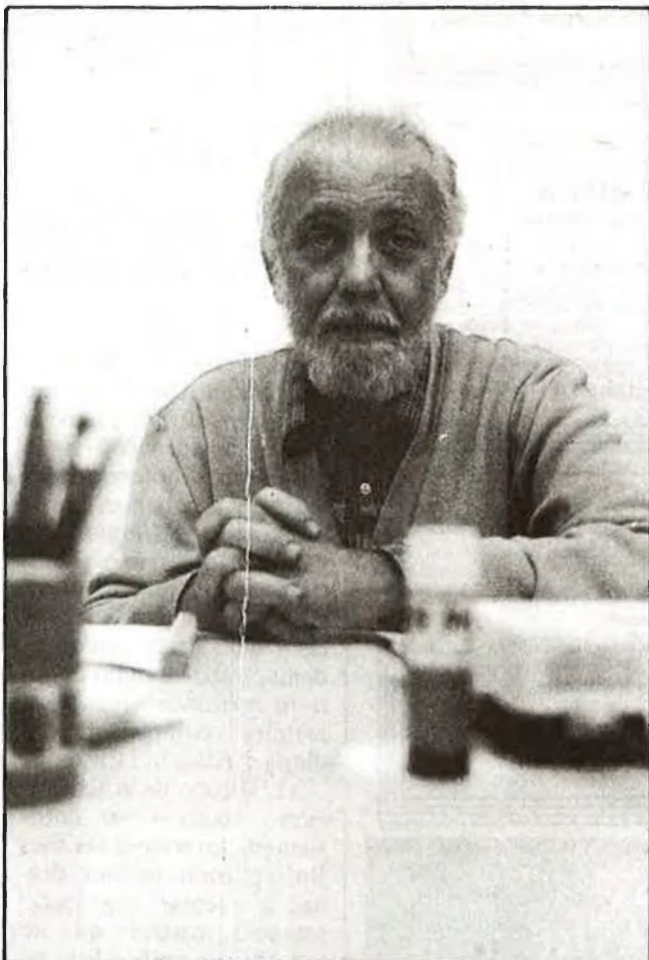
Fins i tot en reproduïa paraules. I es pot assegurar que, si hagués hagut de fer una lletra pròpia, el meu avi no tenia necessitat de recórrer a idees alienes, perquè li'n sobraven.» Féu, així, una lletra eventual, però Llorente, a la fi, no complí l'encàrrec i aprovà la lletra de Thous, que fou la que quedà.

Albert Thous pensa que entre el destí primer de l'*Himno* i aquest que ara es pretén hi ha una desproporció monumental: «És com si li haguessen encomanat un sàinet i ara volguessen utilitzar-lo com a drama.»

D'altra banda, Maximilià Thous, «que no fou mai un polític actiu ni milità en cap partit, posà el seu nom, en diverses ocasions, al servei del valencianisme polític, presentant-se com a candidat a eleccions municipals, primer amb la Joventut Valencianista i després per la Unió Valencianista». De la mateixa manera que «fou un firmant de les Normes Ortogràfiques de 1932, perquè tenia molt clar l'origen de la nostra llengua i de la nostra cultura».

Thous orientava bona part dels seus esforços cap a la creació d'una base cultural valenciana. «Amb moltes de les seues obres teatrals, que tractà de fer dignes, enmig del que era el gènere ací; amb el cine —com ha recordat recentment a la televisió Ricard Blasco—; amb l'intent de crear un Museu d'Etnografia i Folklore.»

Albert Thous pensa que «una altra broma macabra» és que determinats grups, «que en els anys 70 semblava que se sumaven en alguna mesura a la nostra lluita nacionalista i adoptaven com a propis els nostres símbols, ara els hagen abandonats a canvi de no res». O que «els qui ara ocupen llocs importants en el partit del poder —i recorde ara Alfons Cucó, que estava amb nosaltres des del principi— ho hagen cedit tot, que hagen consentit que arribem al moment present en què sembla que no tenim més camí que *ofrendar nuevas glorias a España*».

/ Jordi Vicent

«Els qui ara ocupen llocs importants en el PSOE ho han cedit tot»